

BIBELN RESSURS;

Den Store Norske Studiebibelen; Norsk Bibel 2011.

Dag Jørgen Høgetveit; September 2012.

"-Bibelen Ressurs er en skattkiste, mener <leder i Norsk Bibel> Magnor Harestad, -men det er nok mange som ikke har oppdaget den ennå."¹

Bibelen Ressurs (BR) frembyr (i.flg.omslaget) "Allsidige hjelpemidler til bibellesningen i én bibel"; ("bibellesningen" må angå lesning av Bibelen; i "i èn bibel" må vel "bibel" bety bok?) Omslaget tilbyr videre "Forstå Den Hellige Skrift vers for vers" og "Få hjelp av erfarne og pålitelige bibellærere".

Teknisk registreres at innledende kapitler (forord m.m.) holder en skriftstørrelse man må anta tilsvare redaksjonens oppfatning av hva som normalt er godt leselig; ca 10 pkt. (ikke oppgitt). Bibelteksten er satt i mindre skrift mens kommentarer og artikler (essensielle for en "studiebibel") nærmer seg telefonkatalogen (oppgitt Arial 7,4/8,4). Når innledende kapitler er en slags mal for lesbarhet må naturligvis kommentarene for mange lesere være vanskelig tilgjengelig for "studie".

Bokens 38 medarbeidere (heriblandt 5 kvinner) "har oversatt" amerikanske Nelson Study Bible, "tilpasset, forkortet, korrigert og utdypet". Ingen av dem "har ansvar for teologiske synspunkter eller detaljer i boken som helhet."

Leseren vet ikke hva evt. er gjort med originalteksten (utover oversettelse), eller evt hvem som har gjort. Altså har man i korthet å forholde seg til BR som selvstendig verk fra Norsk Bibel under redaktørene Enok Kråkenes og Asbjørn Kvalbein.

Innen man entrer bibeltekst og kommentarer, gis en leksjon i "Hvordan forstå Bibelen?"² Her fremholdes at "Bibelen er Guds eget ord til oss." Videre i neste avsnitt at "Vi kan stole på Bibelen i alt som er dens fremste mål: Å føre oss til omvendelse og frelse, slik at vi sier nei til et liv borte fra Gud, og ja til et liv for Herren"; videre lignende i neste avsnitt "Apostelen Paulus var overbevist om at "Hele Skriften er innåndet av Gud og nyttig til ... (2.Tim 3:16-17). Her skriver han om hva Bibelen er ment å være, en veiviserbok fram mot fullkommenhet overfor Gud og men-

nesker."

En kan forsøke finne sammenheng i dette, men det synes koke ned til at "Vi kan stole på Bibelen i alt som..." Bibelen er derved presentert som en halvveis troverdig bok, det vil strengt tatt si en ikke-troverdig bok.

Til ovennevnte "kjerneord" for forståelse av hva Bibelen er (2. Tim.3,16) kommenterer BR feilaktig at "Innåndet av Gud er bokstavelig oversatt "Gudinnblåst". Her lærer Paulus at Gud var aktivt virksom når det gjaldt åpenbaringen av sine sannheter for profeter og apostler. Det de skrev ned, hadde de mottatt fra Gud selv. Det betyr at Skriften har guddommelig myndighet og er sann i alt den selv bekrefter (se 2Pet 1:20,21", hva nå det siste er ment å bety; det minner om en formulering gjengitt ovenfor.

"Innåndet"? "Dette enestående ordet, Theo-pnevstos, betyr Gudåndet. ... Den latinske overs. Vulgata har kommet til å prege forståelsen av dette ordet, nemlig "inspiratus". Med dette ordet som utgangspunkt vil inspirasjonsbegrepet helst dreie seg om de personer som ble inspirert til å skrive. Som nevnt er det en side ved saken, men ikke alt. Og således ikke her.

Her er tale om Skriften som "theopnevstos". Retningen i dette ordet er ikke in-spirasjon, (eventuelt: i personens hjerter og tanker) men út fra Gud."³ 2.Tim.3,16 forteller hvor "Den hele Skrift", "grafé", kommer frá.

Korrekt observeres i innledn. til 1.Mos. at "1Mos er ikke bare en begynnelse; den er grunnlaget for alt som videre sies i den bibelske beretningen", og Den Store Norske Studiebibelen, Bibelen Ressurs, er snart etter igang med å "Forstå Den Hellige Skrift vers for vers":

I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden. "I begynnelsen er en overskrift som kan parafraseres "her er fortellingen om hvordan Gud skapte himmelen og jorden"", og kommentaren har allerede forlatt teksten. "I begynnelsen" er ingen overskrift, og hverken disse ord eller hele verset sier at "her er fortellingen om hvordan Gud skapte himmelen og jorden", altså noe som fremdeles gjenstår. Setningen forteller at Gud på tidspunktet, tidens begynnelse, i begynnelsen skapte himmelen og jorden. Videre til vers 1 heter at "Videre skapte han orden i det kaos som rådet"; i beste fall en foregripelse av v.6-10.

Og jorden var øde og tom, og det var mørke... "De to ordene øde ... tom uttrykker kaos. Jorden var ikke skapt slik (Jes 45:18), men slik var den blitt (Jer 4:23). Mørke brukes i Bibelen ofte om det onde og det som er galt", og hvordan brukes "mørke" her; i en historisk beretning fra før det "ble lys"?

"Jorden var ikke skapt slik", dvs. "øde ... tom", skriver BR medens teksten sier at "jorden var øde og tom" da Gud hadde skapt den. NB88/07 indikerer intet mellom skapelsen av jorden (v.1) og jordens beskrevne tilstand (v.2); hebraisk grammatikk forbyr muligheten.⁴

BR's "kaos...ikke skapt slik...men var...blitt...Mørke brukes... ofte om det onde og det som er galt" synes postulere Satans fall, "det onde" og "galt" før Gud konstaterte sitt skaperverk "overmåte godt" (v.31).

Henvisningen til Es45,18 synes forutsette BS78 "ikke skapte den øde og tom" og ikke BR's "egen", NB's "ikke skapte den til å være øde".

I anførte Jer.4,23 er konteksten Juda's ødeleggelse, ikke skapelse.

BR har mer av samme ved kap. 3,1: "Uten videre introduksjon opptrer slangen i paradiset. Dette er den første antydning i Skriften om skapelse utenfor og utover det Adam og Eva opplevde."

"Adam og Eva opplevde" ingen skapelse, men her menes vel (fremdeles) noe annet; fremdeles eisegese, innleggelse, til forskjell fra eksegesis, utleggelse.

Tilbake til kap. 1. "Guds første handling i Første Mosebok var å skape lyset (1Mos 1:3).⁵ I begynnelsen skapte Gud himmelen og jorden, men BR teller (re-)skapelse fra v.3.

Og Gud kalte lyset dag, og mørket kalte han natt. Og det ble aften, og det ble morgen, dag én. "Etter som solen ennå ikke var skapt (v. 14-19), har betegnelsen dag én noe hemmelighetsfullt ved seg", skriver BR for siden ikke å vende tilbake til "dag" (v.8.13.19. 23.31; 2,2-3). "Noen oppfatter de sju dagene som et litterært skje-ma fortellingen er kledt i. Andre oppfatter det strengt som sju dager á 24 timer." Skriften skriver "Og", "lyset", "dag", "mørket", "natt", "aften", "morgen", "dag", "én"; "aften", "morgen", "andre", "dagen"...; "på seks dager gjorde Herren himmelen og jorden og alt det som i dem er" (2.Mos.20,11 i direkte relasjon til menneskets

arbeidsuke); Men BR's redaksjon kjenner ikke utstrekningen av skapelsesdagene.⁶

4

Artikkelen "Gud som skaper" (s.7) avslutter med at "Det moderne mennesket undrer seg iblant over at språket ikke er mer presist. Men det er ikke hensikten med disse kapitlene. De er skrevet for å klargjøre én sannhet: Gud skapte himmelen og jorden."

Et nålevende (om ikke moderne) menneske som tar Skriften for pålydende, finner i "disse kapitlene" bl.a. når det skaptas, hvem som skapte, hva som, i hvilken rekkefølge, på hvor lang tid, til dels hvordan det skaptas, at Gud ønsket meddele "himmelens og jordens historie, da de blev skapt" (2,4) og at alt var såre godt.

Til kap. 5,4 om Adams sønner og døtre skrives "Kanskje kan vi forutsette at de har giftet seg med hverandre", og igjen legges det "i luften" muligheten for noe annet, noe mér (jfr. komm. til 3,1).

Men videre i kap. 5; ang.slektshistorien Adam til Noah. "Listene er ikke komplette (se Matt 1:1-17). De tjener bare til å nevne viktige personer over en lang tidsperiode. Som så mange slektslister som opprinnelig ble overlevert muntlig, var de utformet for å kunne resiteres fra hukommelsen med vekt på viktige nøkkelpersoner. Slik kunne man binde sammen og fortelle lengre historier. I dette tilfellet er poenget å understreke sammenhengen mellom Adam og Noah gjennom Sets slektslinje. Det betyr at når teksten sier at navnet "A" fikk sønnen "B" i en viss alder, så er navnet "B" ikke nødvendigvis den direkte etterkommer, men gjerne en etterkommer fra et senere slektsledd."

Anførte Mat.1,1-17 følger et mønster, samt utelater enkelte navn. Indikasjon på tilsvarende i 1.Mos.5 finnes ikke. Når 1.Krøn.1 lister Adam til Abraham er igjen ingen indikasjon på utelatelser i 1.Mos.5. Når Luk.3 lister Jesus til Adam er ingen indikasjon på at listen skal oppfattes anderledes enn historisk og komplett.⁷

Apropos Lukas 3: "Folk flest antok naturligvis at Jesus var biologisk sønn av både Josef og Maria. Lukas korrigerer denne misforståelsen ved å understreke at Jesus bare tilsynelatende var Josefs biologiske sønn."

Var Meneneskesønnen så Marias "biologiske sønn"? Født av jomfru Maria; ja, men "det som er avlet i henne, er av den Hellige Ånd"

Syndfloden; 1.Mos.7. V.19b: de høye fjellene under himmelen ble skjult. "Ordene antyder en flom som dekker hele jorden."

Menes kun at en halv setning, 19b, isolert fra konteksten (v.17-24) "antyder", eller ser redaksjonen en mulighet for noe annet enn global-flom?

"The Table of Nations". Av kapitlene 10 og 11 "Lærer vi at folkene på jorden alle nedstammer fra Noahs familie". Kapitlene gir "ikke noe klart inntrykk av tid. De spenner over mange tusen år." Hva er "mange" tusen år?

Til 11,25 skrives at "Det oppgis ikke hvor lang tid det går fra Sem til Abram (v.26-30). Det må ha vært mange år, men vi vet ikke hvor langt dette tidsspennet er." Vers 10-26 oppgir ifølge den Masoretiske tekst Norsk Bibel her nytter, "tidsspennet" til 290 år.

Så spredte Herren dem (11,8); "atspredelsen fra Babel" er "Guds dom over en opprørsk menneskehet" på linje med "utdrivelsen av Edens hage" og "syndfloden". Er den? Guds bud lød: oppfyll jorden og legg den under eder (1,28); i Babel søkte man unngå å spres over hele jorden (11,4); Så spredte Herren dem derfra over hele jorden (v.8).

Se på Behemot, som jeg har skapt like så vel som deg. Job 40,10. Behemot er den ypperste av Guds skapninger, strekker sin hale som en seder, synes ha tenner som sverd (v.14.12). "Det er omdiskutert hva slags dyr Behemot (det store dyret) er. Ulike forslag finnes, som elefant eller en slags form for dinosaur, eller ganske enkelt et monster fra mytenes verden. Flodhesten, som har i seg overtoner fra ondskapens verden, ser ut til å passe godt med den bibelske og kulturelle konteksten dette står i... Ettersom beskrivelsen av dyret fortsetter, skjønner vi av det opphøyede språket at dette handler om noe langt mer enn en vanlig flodhest, men står som et symbol på de sterke kreftene i kaos. Det samme mønsteret er å finne i beskrivelsen av det neste store dyret Leviatan... Leviatan er vanligvis en gjengivelse av det hebraiske ordet for "sjømonster" eller "sjøormen". Også Leviatan er omdiskutert. Den vanlige oppfatningen er at Leviatan er en krokodille. Som i tilfellet med Behemot (40:10) beskrives også Leviatan som et stort

dyr. Men idet beskrivelsen er fullført, står vi tilbake med bildet av et ildsprutende monster, en slags drage, et mektig symbol på kaos, ondskap og ødeleggelse. I sitt ytterste er beskrivelsen av Leviatan et bilde på kaoskreftene ved begynnelsen av Guds skaperverk, og et symbol på Satans verk gjennom tiden".

Gud ber Job se på "et monster fra mytenes verden" som Gud har skapt like så vel som Job selv? Vi "skjønner...av...språket at" "beskrivelsen" "handler om noe... mer"; "et symbol"?

I det Leviatan er beskrevet, "står vi tilbake med bildet av et ildsprutende monster". Bilde? Luer går ut av dens gap (41,9-12), og intet indikerer Leviatan skal oppfattes mindre konkret enn Behemot (40,10). Igjen: "symbol"; "symbol på kaos, ondskap og ødeleggelse. I sitt ytterste er beskrivelsen av Leviatan et bilde på kaoskreftene ved begynnelsen av Guds skaperverk, og et symbol på Satans verk gjennom tiden", og herved synes vi være tilbake ved BR's redegjørelse for 1.Mos.1,1-2: "øde ... tom ... galt ... kaos, katastrofe og ødeleggelse. Nå griper Gud inn..." osv. osv.

Det synes implisitt i BR's fremstilling av 1.Mos.1,1-2 at der er død på jorden forut Adams fall. Hvilket skulle implisere at 1.Kor.15 21a/22a (døden er kommet ved et menneske ... alle dør i Adam) er metaforisk å oppfatte. Hvilket skulle implisere at 21b/22b (de dødes oppstandelse ... alle levendegjøres i Kristus) er metaforisk å oppfatte.

Men tilbake til Job: Gud henviser Job til å betrakte noe som er like skapt og fysisk tilstedeværende som Job selv; noe med bestemte karakteristika. "After all, if it looks like a duck, waddles like a duck and quacks like a duck, why not call it a duck?" Fordi moderne bedrevitenskap antar dinosaurer og drager utdødd titalls millioner år før antatt tidspunkt for menneskets tilstedekomst?

Når jeg har sagt eder de jordiske ting, og I ikke tror, hvorledes skal I da tro om jeg sier eder de himmelske, spør Jesus en Israels lærer (Joh.3.12.10), og "hvis vi går imot Bibelens klare lære på ett område, hvordan kan vi da seriøst be andre å akseptere de deler som for tiden er akseptable for oss?"⁸

BR-redaktør Asbjørn Kvalbein sier (på en NOEA⁹-CD) om prof. Carl Fr. Wisløff at "Han dannet skole, og preget en hel prestegenerasjon idet han bar videre den bibeltro arven fra Ole Hallesby."

Hallesbys "bibeltroskap"¹⁰ var vel neppe karakteristisk for Wisløff, men Kvalbeins oppfatning av Hallesby kan vel oppfattes betegnende for Kvalbeins forståelse av "bibeltro".

Videre: NLM-generalsekretær Øyvind Åsland fant det i sommer "naturlig å trekke fram bibelskolene og misjonshøgskolen. For her får unge mulighet til å fordype seg og få kjennskap og tillit til Bibelen på en unik måte"¹¹; hans andakt i Dagen 1. september sitterer rikelig fra Bibelselskapets 2011-bok.

"Bibeltroskap" og "tillit til Bibelen" forutsetter noe å vise tillit til og troskap mot; i normens kontekst blir det Bibelen i norsk oversettelse.

"Alle bibellesere, men særlig de som har fått ansvar som prester, lærere og ledere i kirke, misjon og skole bør arbeide grundig med valg av bibeloversettelser", skriver prof. i NT ved det NLM-fedrene kalte misjonsskolen, nå Fjellhaug Internasjonale Høgskole, Sverre Bøe¹²; "Når det gjelder Bibelen, Guds eget ord, er kun det beste godt nok, også i spørsmål om oversettelse." Men hva som er "det beste", sies ikke i avis-kronikken.

I Fast Grunn 2/89 forteller S. Bøe at han "tok ... begeistret imot NO-78 fra Bibelselskapet da den kom. Jeg tok den straks i bruk, både i forkynnelse, teologistudiet på MF og til privat lesning. Jeg var glad for å slippe NO-30s "tunge" og foreldede språk. Motargumenter, som brudd i oversettelsestradisjonen eller "nådestolen" som var blitt til soningslokket, hadde liten vekt, syntes jeg.

Men etter 4-5 år med den greske og særlig den hebraiske grunntekst på pulsten sammen med hjelpemidler og oversettelser ble jeg stadig mer skeptisk til NO-78. I forbindelse med hebraisk mellomfag ved universitetet i Oslo drøftet vi ofte norske oversettelser med vår grunnlærde danske professor, en mann som ellers stod meget fjernt fra norsk kirkepolitikk. Hans sterke saklige kritikk mot de ofte nokså frie oversettelsesprinsipper i NO78 var medvirkende til at jeg etterhvert tok det "forsmedelige" skrittet tilbake til NO-30." Men idag er "Mitt førstevalg av norske bibeloversettelser ..

Norsk Bibel (NB88)" (Fast Grunn 4/12). "Slik er det også etter at Bibel 2011 er kommet. NB88 ligger så tett på Bibelens egne ordvalg og uttryksformer at den gir leseren en utmerket tilgang til teksten. Særlig for bibelstudium, undervisning og forkynnelse er NB88 godt egnet, mener jeg. Bibel 2011 er kommet langt nærmere og tettere på grunnteksten enn NO78 var,^{<13a>} og det er godt, men fortsatt er NB88 langt mer konkordant ("ord-for-ord"). Bibelen Guds Ord (BGO) er altfor varierende både i kvalitet og prinsipper fra sted til sted, og den veksler mellom norsk/luthersk^{<13b>} bibeltradisjon og engelsk King James-tradisjon på en slik måte at den i mine øyne er en eksperiment-bibel. Jeg er glad for å se at Norsk Bibel fortsatt er mye brukt blant studentene ved Fjellhaug, der jeg underviser.

Samtidig lar det seg ikke nekte at NB88 virker noe gammelmodig i språkføringen. Det er ikke rart, når en tenker på at alle de tre hovedoversetterne var gamle da de begynte å oversette i 1978." Siden følger en fyldig vurdering av Norsk Bibels revisjon av 2007, hvor i oppsummeringen forfektes en nødvendighet for "jevnlig" revisjon og at NB-"revisjonene er altfor varsomme." Norsk Bibel skrives bl.a. ha "en berettigelse i å videreføre godt innarbeidet norsk bibelspråk. Men det betyr etter min mening ikke at språket skal fremstå alderdommelig eller til og med antikvert."

Hva angår gamle menn og gammelmodig språkføring, kan man notere at Skriften ikke synes foreskrive tidsmessige revisjoner (f.eks. hvert 25-30 år etter nåtids-konsensus), men "det Nye Testamentes eget eksempel... De mange sitater <i NT> fra det Gamle Testamente er ikke modernisert og tilpasset den "nye tid". De er ikke overført til et språk som leserne brukte i sin dagligtale." (Thoralf Gilbrant¹⁴,) "Den eneste fysiske eksistens i dette fysiske univers som ikke er underlagt oppløsnings-loven, er Guds skrevne Ord."¹⁵

Videre henvises til note 2. s.35 ("Oversettelse av Bibelen") m. forutstående fra s.1-34.

Fremdeles er viktig grunn for å ta "det "forsmedelige" skrittet tilbake til NO-30"; Revidert Oversettelse av 1930; Bibelselskapet; fremdeles i handel.

Referanser og noter:

1. Utsyn, 31.08.12.
2. Og Høgetveit, D.J.; "I begynnelsen var Ordet"; kommentar-avisa. no ; s.60 m. note 16.
3. Hoaas, A.; i Veien Fram; Grunnsyn og arbeidsmåter i Norsk Luthersk Misjons-samband; NLM/Lunde 1977; s.69.
4. "Waw" is the name of the Hebrew letter ... which is used as a conjunction... "And <waw> the earth was without form, and void"... Such a waw disjunctive is easy to tell from the Hebrew, because it is formed by waw followed by a non-verb. It introduces a parenthetic statement; that is, it's alerting the reader to put the passage following in brackets, as it were - a descriptive phrase about the previous noun. It does not indicate something following in a time sequence - this would have been indicated by a different Hebrew construction called the waw consecutive, where waw is followed by a verb. (The waw consecutive is in fact used at the beginning of every day of creation - indeed, the beginning of every sentence." (SARFATI, J.; REFUTING COMPROMISE; A Biblical and Scientific Refutation of "Progressive Creationism" (Billions of Years), As Popularized by Astronomer Hugh Ross; CREATION BOOK PUBL.; 2.ed. 2011; p.102; (CREATIONBOOKPUBLISHERS.COM).
5. Komm.til Salme 104,2.
6. "James Barr was a leading Hebrew scholar, and Oriel Professor of the Interpretation of Holy Scripture, Oxford university, England... While he would be on the liberal side of any liberal/conservative divide, he would be more properly regarded as a neo-Orthodox interpreter. So he does not believe Genesis, but he understood what the Hebrew so clearly teaches: ...<">probably, so far as I know, there is no professor of Hebrew or Old Testament at any world-class university who does not believe that the writer(s) of Genesis 1-11 intended to convey to their readers the ideas that: (a) creation took place in a series of six days which were the same as the days of 24 hours we now experience<">... Some try to avoid the force of Barr's argument by pointing out that Barr was an avowed enemy of inerrancy, but they miss the whole point. That is, he is a hostile witness, which of course makes the case even more strongly. He knows what Genesis really means, even though he doesn't believe it." (Note4, p.134-5.)
7. "James Barr ... wrote in 1984: ...probably, so far as I know, there is no professor of Hebrew or Old Testament at any world-class university who does not believe that the writer(s) of Genesis 1-11 intended to convey to their readers the ideas that: ... the figures contained in the Genesis genealogies provided by simple addition a chronology from the beginning of the world up to later stages in the biblical story.<"> Barr, consistent with his neo-orthodox/liberal views, does not believe Genesis, but he understood what the Hebrew so clearly taught. It was only the perceived need to harmonize with the alleged age of the earth which led later conservative commentators to think anything different - it was nothing to do with the text itself. Long-ager, Davis Young point out: The church fathers also suggested that the world was less than six thousand years old at the time of Christ because of the chronology of the genealogical accounts of Genesis 5 and 11 and other chronological information in Scripture. <"> The Jewish historian Flavius Josephus (AD 37/38-c. 100), in his

Antiquities of the Jews, also presents a chronology that has no hint of any gaps. This is significant since this indicates that the Jews of his time never saw any." (Ibid. p.285-7.)

8. Kelly, D.F.; *ibid.*, p.10; Foreword.

9. "Historisk påske-CD", 2011. Ved jul 2011 utgir Norea Mediemisjon en CD hvor leses juleevangeliet etter Bibelselskapet 2011-versjon, hvor bl.a. er fjernet ordet som trad. er gjengitt "herberget" (se note 2, s.29-30). Med dette bevissthetsnivå omkring norsk bibel-tekst, hva skal man anta Norea Mediemisjon bidrar til på andre språk?

10. "Blant mere kjente positive teologer polemiserer ... f.eks. Ole Hallesby sterkt mot den sannhet at vi tilregnes Kristi rettferdighet og lovoppfyllelse, idet han bestrider at Kristus har oppfylt loven på en stedfortredende måte... Hallesby hevder nemlig at når Luther lærte at Jesus har oppfylt loven på stedfortredende måte, så ble han hengende i middelaldersk tenkemåte... Han hevder likeledes at når gammelprotestantene lærte at Gud må tilregne synderen fullkommenhet etter loven for å oppta synderen i samfunn med seg, og at Gud gjør dette ved å tilregne oss Kristi fullkomne lovoppfyllelse, da er det "en tanke som Skriften aldri nevner" og det er en "rest av det judaistiske syn på rettferdiggjørelsen" ... Likeså karakteriserer Hallesby det som "den fineste form for judaisme" når Melancton lærte at det å tilregnes Kristi rettferdighet er det samme som å tilregnes Kristi aktive lydighet og lovoppfyllelse.

Nå er det ingen historisk tvil om at våre reformatorer har ansett denne tilregning av Kristi rettferdighet og lovoppfyllelse som et hjertepunkt i evangeliet. Det forekommer da temmelig drøyt å karakterisere det punkt hvor reformatorene visste de tok avskjed med både judaismen og middelalderteologien for et stykke judaisme og middelaldertenkning." (Valen-Sendstad, O.; Ordet som aldri kan dø; Til selvbesinnelse, særlig for Nordens kirker; Lunde 1949, s.129-30. V.-S. henviser til artikkel "Rettferdigheten hos den rettferdiggjorte" i "For Lære og Liv. Festskrift til Det teologiske Menighetsfakultets 25-års-jubilæum", Oslo 1933, s.227f.

"Det er naturlig nok at de teologer som bestrider at Jesus har oppfylt loven på stedfortredende måte, putter loven inn i frelsesveien igjen, og endog putter den inn i selve frellestilegnelsen ved å danne et lovisk begrep for troen. Det ser vi også hos Hallesby: Han betegner ikke troen som det sønderknuste hjertes tillit og tilflukt til Guds løfter i Kristus, men som "lydig tillit og ydmyg underkastelse", og betoner det etiske i troens vesen så sterkt at vi faktisk kommer over i løvens begreper ved bestemmelsen at troens vesen." (V.-S., s.132.)

"...Kommer den positive teologi i sine resultater til noe så nær samme grunnoppfatning som arianerne av den inkarnerte, altså av den historiske Jesus, nemlig at han ikke er fullt og helt og uforandret Gud... Når da Guds Sønn skal inkarneres og bli menneske, så er dette bare mulig derved at han forandrer sin uendelige bevissthet til en endelig. Det betegner Thomasius som en "selvbegrensning", Frank og Hallesby betegner det som en "depotensering". (V.-S., s.106.) Se hertil note 2, s.64-65.

Forøvrig lot Fjellhaug-lærerøyvind Andersen ikke være usagt at Ole Hallesby fra kateteret på 1920-tallet foreholdt studentene at nasjonen Israel definitivt var historie. "I 1781 skrev John Wesley i sine studienotater til Römerbrevet om gjenopprettelsen av Israel: "Så mange profetier viser til denne store hendelse at det er overraskende om en eneste kristen kan tvile på den.""

11. Profilforedrag; NLM generalforsamling; kortversjon i Utsyn 20.07.12.
12. "Når Ordet blir norsk"; kronikk; Dagen 03.02.12.
- 13a. "... det som interesserer meg mest er om BS2011 beveger seg tilbake i mer konkordant retning. I hovedsak er jeg kommet til at det ikke er en svært tydelig tendens." (Hove, O.S.; Dagen 19.10.11.)
- 13b. Norsk og luthersk bibeltradisjon ikke nødvendigvis identisk.
14. Note 2, s.53, ref.41, (Gilbrant s.67).
15. Morris, H.M.; The New Defender's Study Bible; World Publ. Inc. 2006; Matt.24,35. Se ellers note 2, s.13 m. note 11.